

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ВОСЬМОГО СКЛИКАННЯ

ПРОТОКОЛ
засідання постійної комісії з питань
аграрної політики та земельних відносин

10 березня 2026 року

м. Полтава

№ 24

Головуючий: Гришко Іван Іванович – голова постійної комісії обласної ради з питань аграрної політики та земельних відносин.

Присутні: Біловус Роман Володимирович (у режимі відеоконференції), Мотрич Юрій Миколайович (у режимі відеоконференції), Несен Валентин Володимирович (у режимі відеоконференції), Сушко Сергій Федорович (у режимі відеоконференції), Цибенко Володимир Григорович (у режимі відеоконференції) – члени постійної комісії.

Відсутні: Дядик Олег Олегович, Руденко Олександр Іванович, Сук Наталія Олександрівна – члени постійної комісії.

Склад постійної комісії – 9 осіб. Присутні – 6 осіб. Засідання є правомочним.

Засідання постійної комісії обласної ради з питань аграрної політики та земельних відносин відбулося із застосуванням режиму відеоконференції.

Запрошені та присутні:

Біленький
Олександр Юрійович

голова Полтавської обласної ради

Кулинич
Оксана Анатоліївна

начальник Управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм у Полтавській області (у режимі відеоконференції)

Лемешко
Олександр Миколайович

перший заступник голови Полтавської обласної ради

Метельська
Лариса Євгенівна

начальник відділу юридичного забезпечення виконавчого апарату обласної ради

Парфеня Олег Олександрович	заступник начальника Північно-Східного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства
Руроева Лілія Олександрівна	депутат Полтавської обласної ради
Синявська Тамара Григорівна	заступник керівника апарату – керуючий справами виконавчого апарату обласної ради
Таранова Тетяна Анатоліївна	начальник відділу з питань земельних відносин та надкористування виконавчого апарату обласної ради
Фролов Сергій Олександрович	директор Департаменту агропромислового розвитку Полтавської обласної військової адміністрації

Представники медіа.

Гришко І.І., голова постійної комісії, звернувся з проханням дотримуватися заходів безпеки та попередження витоку інформації під час проведення засідання постійної комісії.

Гришко І.І., голова постійної комісії, ознайомив присутніх з порядком денним засідання постійної комісії.

Порядок денний:

1. Про виконання обласної цільової Програми комплексного розвитку лісового господарства «Ліси Полтавщини на період 2016–2025 роки».
2. Про внесення змін до Програми ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022 – 2027 років.
3. Про хід виконання Програми розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року.
4. Про хід виконання Програми розвитку рибного господарства Полтавської області на 2024 – 2028 роки.
5. Про звіт постійної комісії обласної ради з питань аграрної політики та земельних відносин про роботу за 2025 рік.
6. Різне.

Гришко І.І., голова постійної комісії, поставив на голосування запропонований порядок денний.

ГОЛОСУВАЛИ: за – 6, проти – 0, утримались – 0, не голосували – 0.

Біловус Р.В.	за	Руденко О.І.	відсутній
Гришко І.І.	за	Сук Н.О.	відсутня
Дядик О.О.	відсутній	Сушко С.Ф.	за
Мотрич Ю.М.	за	Цибенко В.Г.	за
Несен В.В.	за		

ВИРІШИЛИ: прийняти порядок денний засідання постійної комісії.

Гришко І.І., голова постійної комісії, запропонував затвердити регламент роботи постійної комісії:

для виступів – до 5 хв.,

для пропозицій – до 3 хв.,

в обговоренні питань порядку денного в першу чергу слово надається членам постійної комісії.

ГОЛОСУВАЛИ: за – 6, проти – 0, утримались – 0, не голосували – 0.

Біловус Р.В.	за	Руденко О.І.	відсутній
Гришко І.І.	за	Сук Н.О.	відсутня
Дядик О.О.	відсутній	Сушко С.Ф.	за
Мотрич Ю.М.	за	Цибенко В.Г.	за
Несен В.В.	за		

ВИРІШИЛИ: затвердити регламент роботи постійної комісії.

Гришко І.І., голова постійної комісії, нагадав, що відповідно до статті 59¹ Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», у разі наявності у присутніх на засіданні постійної комісії депутатів обласної ради конфлікту інтересів при розгляді питань порядку денного, вони мають врегулювати його шляхом своєчасного самостійного публічного оголошення про це під час засідання.

Розгляд питань порядку денного.

1. СЛУХАЛИ: Про виконання обласної цільової Програми комплексного розвитку лісового господарства «Ліси Полтавщини на період 2016–2025 роки».

Парфеня О.О., заступник начальника Північно-Східного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства, повідомив про завершення у 2025 році дії обласної цільової Програми комплексного розвитку лісового господарства «Ліси Полтавщини на період 2016–2025 роки» (далі – Програма), затвердженої рішенням першого пленарного засідання сьомої сесії Полтавської обласної ради сьомого скликання від 29 квітня 2016 року № 92.

Прозвітував про мету Програми, а саме:

збільшення лісистості території області до науково обґрунтованого рівня;

нарощування ресурсного та економічного потенціалу лісів;
збереження біологічного різноманіття лісових екосистем та підвищення їх стійкості до впливу негативних факторів навколишнього середовища, зростаючого техногенного навантаження та змін клімату;
забезпечення ефективного використання лісових ресурсів в умовах ринкових відносин.

Повідомив, що на фінансування заходів Програми було передбачено 2 375 304 тис. грн, у тому числі за рахунок:

державного бюджету – 754 255,8 тис. грн;

обласного бюджету – 59 941,3 тис. грн;

місцевих бюджетів – 140 759,5 тис. грн;

власних коштів лісогосподарських підприємств – 1 420 347,5 тис. грн.

Поінформував про реформування галузі упродовж 2022 року згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2022 № 1003 «Деякі питання реформування управління лісової галузі», у ході якого укрупнені державні лісогосподарські підприємства увійшли до складу новоутвореного державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» як відокремлені підрозділи (філії).

Зазначив, що з 2023 року координацію господарської діяльності лісогосподарських підприємств на території Полтавської області здійснював Слобожанський лісовий офіс державного підприємства «Ліси України», а після реорганізації наприкінці 2024 року державного підприємства «Ліси України», утворено філію «Слобожанський лісовий офіс», до складу якої увійшли відокремлені підрозділи Полтавської та Харківської областей.

Наголосив, що виконання основних заходів і завдань Програми з 2022 року здійснювалося за рахунок власних коштів лісогосподарських підприємств, за винятком виділення у 2022 році коштів з обласного бюджету на протипожежні заходи в сумі 1,7 млн грн.

Проінформував про виконання заходів Програми, зокрема про те, що:

проведено захисне лісорозведення (створення нових лісів) на площі 3 115 га (85 % від запланованого показника);

придбано техніку та обладнання для лісорозведення на суму 44 255 тис. грн, що у 7 разів перевищує запланований показник;

здійснено відновлення лісів на площі 10,08 тис. га суцільних зрубів (80 % від запланованого, що становить 100 % площі зрубів);

створено 25,5 тис. км протипожежних мінералізованих смуг (91 % від запланованого);

придбано протипожежне обладнання та інструменти на суму майже 19 млн грн;

проведено догляд за 316,2 тис. км протипожежних смуг та розривів (150 % від запланованого);

вирощено 10,1 млн шт. сіянців для лісорозведення і лісовідновлення (80 % від планового показника);

забезпечено виконання обсягів рубок формування та оздоровлення лісів на площі 81,7 тис. га (100 % від запланованого);

виконано базове лісовпорядкування на всіх лісогосподарських підприємствах;

заготовлено деревину на рубках головного користування в обсязі 760 тис. м³ (85 % від запланованого).

Зазначив, що на виконання заходів Програми фактично витрачено 3 052 551,5 тис. грн, у тому числі за рахунок:

державного бюджету – 1 358 тис. грн (0,2 % від запланованого обсягу);

обласного бюджету – 23 349,6 тис. грн (39 % від запланованого обсягу);

місцевих бюджетів – 818,2 тис. грн (0,6 % від запланованого обсягу);

власних коштів лісогосподарських підприємств – 3 027 025,7 тис. грн (213 % від запланованого обсягу).

Відповів на запитання присутніх.

ВИСТУПИЛИ:

Біленький О.Ю., голова Полтавської обласної ради, зауважив на необхідності присутності на засіданні постійної комісії керівника установи.

Гришко І.І., голова постійної комісії, ознайомив членів постійної комісії з проектом рекомендацій та запропонував визначитись і проголосувати.

ГОЛОСУВАЛИ: за – 6, проти – 0, утримались – 0, не голосували – 0.

Біловус Р.В.	за	Руденко О.І.	відсутній
Гришко І.І.	за	Сук Н.О.	відсутня
Дядик О.О.	відсутній	Сушко С.Ф.	за
Мотрич Ю.М.	за	Цибенко В.Г.	за
Несен В.В.	за		

ВИРІШИЛИ:

1. Інформацію заступника начальника Північно-Східного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Парфені О.О. взяти до відома.

2. Підтримати проєкт рішення обласної ради «Про виконання обласної цільової Програми комплексного розвитку лісового господарства «Ліси Полтавщини на період 2016-2025 роки».

2. СЛУХАЛИ: Про внесення змін до Програми ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022 – 2027 років.

Фролов С.О., директор Департаменту агропромислового розвитку Полтавської обласної військової адміністрації, повідомив, що рішенням пленарного засідання десятої позачергової сесії Полтавської обласної ради восьмого скликання від 24.12.2021 № 361 затверджено Програму ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022 – 2027 років (далі – Програма).

Зазначив, що Програма передбачає:
здійснення моніторингу земельних ресурсів;
проведення інвентаризації земель лісогосподарського призначення, полезахисних лісових смуг, земель сільськогосподарського призначення комунальної власності та земель водного фонду;
паспортизацію водних об'єктів.

Повідомив про внесення змін щодо розширення напрямів та викладення в новій редакції Програми, а саме:

включення до напрямку «Інвентаризація земель водного фонду державної форми власності» робіт з інвентаризації земель водного фонду навколо річок і ставків (146 річок, з яких 137 – малі річки, загальною площею 148 тис. га);

формування пооб'єктних переліків робіт щодо земель водного фонду державної власності;

урахування змін до Програми, внесених розпорядженнями голови обласної державної адміністрації, зокрема щодо інвентаризації земельних ділянок сільськогосподарського призначення комунальної власності із співфінансуванням територіальних громад у співвідношенні 50 % на 50 %;

збільшення обсягу фінансування на здійснення моніторингу земельних ресурсів Полтавської області з 800 тис. грн до 1 100 тис. грн;

фінансування напрямку «Інвентаризація земель водного фонду державної форми власності» з обласного бюджету в обсязі 19 500 тис. грн у межах існуючого фінансового ресурсу Програми;

передбачення на поточний рік фінансування Програми в обсязі 1 млн грн.

Прозвітував про отримання інформації та картографічних матеріалів щодо земель області, внесених до Державного земельного кадастру, а також про визначення, так званих, «білих плям» – незареєстрованих земельних ділянок загальною площею близько 700 тис. га, зокрема:

землі комунальної власності – 380 тис. га;

землі водного фонду – 148 тис. га;

полезахисні лісосмуги – 20 тис. га;

землі лісогосподарського призначення – близько 100 тис. га;

землі природно-заповідного фонду – 45 тис. га;

землі промисловості – 12 тис. га.

Наголосив, що Програма спрямована на збільшення доданої вартості в аграрній сфері, підтримку зайнятості сільського населення, створення додаткових можливостей для зростання доходів індивідуальних домогосподарств, малого та середнього аграрного бізнесу, а також на поліпшення розвитку сільських територій і якості життя в сільській місцевості.

Гришко І.І., голова постійної комісії, ознайомив членів постійної комісії з проектом рекомендацій та запропонував визначитись і проголосувати.

ГОЛОСУВАЛИ: за – 5, проти – 0, утримались – 0, не голосували – 1.

Біловус Р.В.

за

Руденко О.І.

відсутній

Гришко І.І.

за

Сук Н.О.

відсутня

Дядик О.О.	відсутній	Сушко С.Ф.	за
Мотрич Ю.М.	за	Цибенко В.Г.	не голосував
Несен В.В.	за		

ВИРІШИЛИ:

1. Інформацію директора Департаменту агропромислового розвитку Полтавської обласної військової адміністрації Фролова С.О. взяти до відома.

2. Підтримати проєкт рішення обласної ради «Про внесення змін до Програми ефективного використання земельних ресурсів Полтавщини на період 2022 – 2027 років».

3. СЛУХАЛИ: Про хід виконання Програми розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року.

Фролов С.О., директор Департаменту агропромислового розвитку Полтавської обласної військової адміністрації, повідомив про дію з 2021 року Програми розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року (далі – Програма).

Зазначив, що заходи Програми спрямовані на збільшення доданої вартості в аграрній сфері, підтримку зайнятості сільського населення, створення додаткових можливостей для зростання доходів індивідуальних домогосподарств, малого та середнього аграрного бізнесу.

Повідомив, що для реалізації заходів Програми у 2025 році з обласного бюджету виділено 3,9 млн грн за такими напрямками: «Розвиток тваринництва», «Підтримка інвестиційної діяльності шляхом участі у виставкових заходах та поширення передового досвіду аграрних підприємств і трудових колективів сільськогосподарської галузі області» та «Підтримка товаровиробників органічної продукції».

Поінформував, що за напрямом «Підтримка інвестиційної діяльності шляхом участі у виставкових заходах та поширення передового досвіду аграрних підприємств і трудових колективів сільськогосподарської галузі області» використано 99,5 тис. грн на організацію та проведення заходів із поширення передового досвіду аграрних підприємств і трудових колективів аграрної галузі, а також на вшанування кращих працівників аграрної сфери з нагоди Дня працівників сільського господарства та Дня працівників харчової промисловості.

Зазначив, що за напрямом «Розвиток тваринництва» надано фінансову підтримку трьом суб'єктам господарювання на загальну суму 891,1 тис. грн, а саме на території:

Миргородського району – 95,2 тис. грн на відшкодування 50 % вартості придбаного прес-підбирача, доїльного апарата та екструдера;

Полтавського району – 135,1 тис. грн на закупівлю 16 голів племінних нетелей;

Лубенського району – 660,8 тис. грн на закупівлю 64 голів племінних нетелей.

Підкреслив, що загалом за цим напрямом підтримано закупівлю 80 голів племінної худоби та трьох одиниць спеціалізованого обладнання.

Повідомив про відсутність заявок від суб'єктів господарювання за напрямом «Підтримка товаровиробників органічної продукції». Зазначив, що за цим напрямом було передбачено виділення коштів у сумі 300 тис. грн для компенсації витрат на придбання дозволених до використання засобів захисту рослин та добрив для виробників органічної продукції, проте заявки на отримання фінансової підтримки не надходили.

Поінформував, що у 2025 році на фінансування заходів Програми використано 990,6 тис. грн.

Повідомив про подання заявки на фінансування заходів Програми у 2026 році в обсязі 7,3 млн грн, зокрема на розвиток:

тваринництва – 2 млн грн;

бджільництва – 1 млн грн для учасників бойових дій та членів їхніх сімей;

садівництва і овочівництва (тепличного господарства та вирощування овочів у відкритому ґрунті) – 2 млн грн;

кредитування фермерських господарств – 2 млн грн за рахунок коштів від повернення кредитів.

Зазначив, що за період дії Програми на кредитування фермерських господарств виділено 9,5 млн грн, з яких на сьогодні повернуто 8,6 млн грн; прострочена заборгованість відсутня, залишок планової заборгованості становить 912 тис. грн.

Наголосив на пріоритетності всіх напрямів Програми для учасників бойових дій та членів їхніх сімей.

Відповів на запитання присутніх.

ВИСТУПИЛИ:

Сушко С.Ф., член постійної комісії, порушив питання щодо надання підтримки військовослужбовцям, звільненим у запас, для розвитку власного бізнесу, зокрема, не лише у сфері бджільництва.

Гришко І.І., голова постійної комісії, ознайомив членів постійної комісії з проектом рекомендацій та запропонував визначитись і проголосувати.

ГОЛОСУВАЛИ: за – 6, проти – 0, утримались – 0, не голосували – 0.

Біловус Р.В.	за	Руденко О.І.	відсутній
Гришко І.І.	за	Сук Н.О.	відсутня
Дядик О.О.	відсутній	Сушко С.Ф.	за
Мотрич Ю.М.	за	Цибенко В.Г.	за
Несен В.В.	за		

ВИРІШИЛИ:

1. Інформацію директора Департаменту агропромислового розвитку Полтавської обласної військової адміністрації Фролова С.О. взяти до відома.

2. Рекомендувати Департаменту агропромислового розвитку Полтавської обласної військової адміністрації забезпечити подальше виконання Програми розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року та реалізацію визначених у ній заходів.

4. СЛУХАЛИ: Про хід виконання Програми розвитку рибного господарства Полтавської області на 2024 – 2028 роки.

Фролов С.О., директор Департаменту агропромислового розвитку Полтавської обласної військової адміністрації, повідомив про затвердження Програми розвитку рибного господарства Полтавської області на 2024 – 2028 роки (далі – Програма) рішенням пленарного засідання тридцять другої позачергової сесії Полтавської обласної ради восьмого скликання від 06.06.2024 № 838.

Повідомив наступне:

заходами Програми передбачено здійснення зариблення упродовж 2024 – 2028 років Кременчуцького та Кам'янського водосховищ, а також інших водойм, у тому числі річок;

щорічне вселення близько 64 тис. екземплярів цінних видів риб у водосховища та 9,2 тис. екземплярів – у річки;

щорічне фінансування заходів Програми становить 800 тис. грн (700 тис. грн – на зариблення Кременчуцького та Кам'янського водосховищ, 100 тис. грн – на зариблення річок) з урахуванням фінансової спроможності обласного бюджету;

виділення у 2025 році з обласного бюджету на реалізацію заходів Програми 100 тис. грн для придбання та вселення у річку Ворскла в межах міста Кобеляки Полтавського району 10 тис. екземплярів дволітки білого і строкатого товстолоба загальною вагою 1 100 кг із середньою наважкою 110 г;

закупівлю рибопосадкового матеріалу у державному підприємстві «Іркліївський розплідник рослиноїдних риб» Черкаської області.

Зазначив, що до відновлення водних біоресурсів у рамках реалізації Програми залучено п'ять територіальних громад, відповідно до програм територіальних громад здійснюється зариблення водойм, зокрема:

Кременчуцькою територіальною громадою Кременчуцького району Полтавської області проведено зариблення річки Сухий Кагамлик Кременчуцького району шляхом вселення 15 тис. екземплярів (2 000 кг) білого та строкатого товстолоба на суму 130,2 тис. грн;

Решетилівською територіальною громадою Полтавського району здійснено зариблення річки Говтва в межах міста Решетилівка Полтавського району Полтавської області 15,9 тис. екземплярами (317 кг) зарибку коропа на суму 79,3 тис. грн.

Також повідомив, що відповідно до програми Градизької територіальної громади Кременчуцького району Полтавської області здійснено зариблення Кременчуцького водосховища 6 тис. екземплярами коропа, білого амура і товстолоба, а за державні кошти Державного агентства України з розвитку

меліорації, рибного господарства та продовольчих програм проведено зариблення поблизу села Липове Кременчуцького району дволіткою білого і строкатого товстолоба загальною вагою 9,5 тонни (86,364 тис. екземплярів) на суму 672,98 тис. грн.

Зазначив, що у 2025 році загалом у водойми області вселено 127,2 тис. екземплярів (12,9 тонни) рибопосадкового матеріалу на суму 982,37 тис. грн.

Повідомив про направлення Департаментом агропромислового розвитку Полтавської обласної військової адміністрації запиту на фінансування Програми у 2026 році в сумі 800 тис. грн, що становить 25 % від надходжень до державного бюджету коштів від продажу квот на вилов риби у водосховищах на території області.

Додатково поінформував депутатів та присутніх про планування проведення у квітні поточного року на базі Полтавського державного аграрного університету наради з питань розвитку аквакультури в області.

Також повідомив про реєстрацію на території Лубенської територіальної громади індустріального парку для створення ферм, які займатимуться виробництвом рідкісних порід риби.

Відповів на запитання присутніх.

Кулинич О.А., начальник Управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм у Полтавській області, доповнила інформацію Фролова С.О. та повідомила про виконання Програми.

Зазначила, що у 2024 році здійснено зариблення водосховищ області на суму 799 915 грн, при цьому вселено 12 530 кг товстолоба.

Повідомила, що у 2025 році з обласного бюджету виділено 99 990 грн на зариблення водосховищ, що дозволило вселити 1 100 кг товстолоба.

Наголосила, що за рахунок коштів, отриманих державою від проведення аукціонів з продажу квот на вилов рибних ресурсів, у 2026 році передбачається здійснення зариблення Кам'янського водосховища у межах Полтавської та Дніпропетровської областей на суму понад 6 млн грн.

Проінформувала членів постійної комісії про діяльність методичного центру з розвитку аквакультури при Державному агентстві України з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм.

ВИСТУПИЛИ:

Сушко С.Ф., член постійної комісії, поінформував присутніх про можливість вирощування рідкісних і цінних видів риб та ракоподібних у штучних умовах. порушив питання щодо можливості в межах Програми здійснення закупівлі установок замкненого водопостачання для розвитку аквакультури з метою започаткування власного бізнесу військовослужбовцями, звільненими у запас. Звернувся з проханням запросити його до участі у нараді з питань розвитку аквакультури.

Гришко І.І., голова постійної комісії, ознайомив членів постійної комісії з проєктом рекомендацій та запропонував визначитись і проголосувати.

ГОЛОСУВАЛИ: за – 6, проти – 0, утримались – 0, не голосували – 0.

Біловус Р.В.	за	Руденко О.І.	відсутній
Гришко І.І.	за	Сук Н.О.	відсутня
Дядик О.О.	відсутній	Сушко С.Ф.	за
Мотрич Ю.М.	за	Цибенко В.Г.	за
Несен В.В.	за		

ВИРІШИЛИ:

1. Інформацію директора Департаменту агропромислового розвитку Полтавської обласної військової адміністрації Фролова С.О., начальника Управління Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм у Полтавській області Кулинич О.А. взяти до відома.

2. Рекомендувати Департаменту агропромислового розвитку Полтавської обласної військової адміністрації, Управлінню Державного агентства з розвитку меліорації, рибного господарства та продовольчих програм у Полтавській області забезпечити подальше виконання Програми розвитку рибного господарства Полтавської області на 2024 – 2028 роки та реалізацію визначених у ній заходів.

5. СЛУХАЛИ: Про звіт постійної комісії обласної ради з питань аграрної політики та земельних відносин про роботу за 2025 рік.

Гришко І.І., голова постійної комісії, ознайомив присутніх зі звітом постійної комісії обласної ради з питань аграрної політики та земельних відносин про роботу за 2025 рік.

Ознайомив членів постійної комісії з проектом рекомендацій та запропонував визначитись і проголосувати.

ГОЛОСУВАЛИ: за – 6, проти – 0, утримались – 0, не голосували – 0.

Біловус Р.В.	за	Руденко О.І.	відсутній
Гришко І.І.	за	Сук Н.О.	відсутня
Дядик О.О.	відсутній	Сушко С.Ф.	за
Мотрич Ю.М.	за	Цибенко В.Г.	за
Несен В.В.	за		

ВИРІШИЛИ: погодити звіт постійної комісії обласної ради з питань аграрної політики та земельних відносин про роботу за 2025 рік.

6. СЛУХАЛИ: Різне.

У різному виступів не було.

Голова постійної комісії

Іван ГРИШКО